

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 18253
Tarih: 22.04.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 22/04/2022 16:41
Sayı: E-120.10-1004931

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22 Nisan 1898'de Kahire'de Kürdistan adıyla yayınlanan ilk Kürtçe gazeteden bugüne onlarca gazete, dergi ve TV yayın hayatına başlamıştır. Buna karşın 2016 yılındaki KHK'larla birçok Kürtçe gazete, ajans ve TV kapatılmış; birçok gazeteci gözaltı, soruşturma ve tutuklama tehdidine maruz kalmıştır. Bu nedenle Kürtçe yayınların durdurulması ve Kürt basını üzerindeki baskılar ile yaşanan hak ihlalleri ve sorunların tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Nuran İmiz
Şırnak Milletvekili

Türkiye'de her alanda olduğu gibi gazetecilik alanında da Kürtler ciddi baskı ve şiddet politikaları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Her geçen gün artan baskılar karşısında gerçek habere ulaşmak hakikati halka ulaştırmak için çalışmaktadırlar. Dünya basın tarihi içerisinde ilk defa 19'uncu yüzyılın sonlarında diğer uluslar gibi Kürtler de basın – yayın araçlarının ulusların gelişimindeki etkisini kavradılar. Buna bağlı olarak ilk Kürtçe gazete, 22 Nisan 1898 yılında Mısır'ın başkenti Kahire'de Mikdad Midhad Bedirhan tarafından "Kürdistan" adıyla çıkarılmaya başlanmıştır. Sonraki yıllarda Osmanlı devletinin sansür ve baskıları sonucunda Kürdistan gazetesi Avrupa'nın çeşitli kentlerinde yayın hayatına devam etmiştir. Yayın hayatına başlamasının üzerinden 124 yıl geçen Kürdistan, bugün Kürt basın faaliyetleri için bir milat olarak kabul görmektedir. Bu nedenle 22 Nisan, Kürt Gazetecilik Günü olarak kutlanmaktadır.

Fakat o günden bugüne Kürt gazetecileri üzerindeki baskı politikaları her geçen gün artarak devam etmiştir. Bugüne geldiğimizde, Kürt basın faaliyetlerinin ciddi bir şiddet cenderesine alındığını söyleyebiliriz. Haber takibi sırasında şiddete ve hakarete maruz kalma, haberlerinden dolayı hakkında soruşturma açılma, gözaltına alınıp tutuklanma adeta rutin bir uygulama haline gelmiştir. Özellikle 15 Temmuz darbe girişiminden sonra 20 Temmuz 2016 tarihinde ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL), Kürt basını üzerinde ciddi bir etki bırakmıştır. Çünkü OHAL ile birlikte, Kürtçe-Türkçe yayıncılık yapan gazeteler, dergiler, haber ajansları, televizyon kanalları ve matbaalar kapatılırken birçok gazeteci ve dağıtıcı tutuklanmıştır.

OHAL kapsamında 29 Ekim 2016'da çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) Özgür Gündem ve Azadiya Welat gazeteleri ile Dicle Haber Ajansı (Diha) ve Jin Haber Ajansı (JINHA) gibi kuruluşlar kapatılmıştır. Tabii OHAL sürecinde sadece Kürt basını değil, muhalif basının tamamı cezalarla ve sansürle tasfiye edilmek istenmiştir. Bu süreçte iki yüze yakın basın – yayın kuruluşu kapatılmış, binlerce gazeteci işsiz durumuna düşmüştür. Bunun sonucu olarak Türkiye bugün Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke içerisinde 154'nci sıradadır.

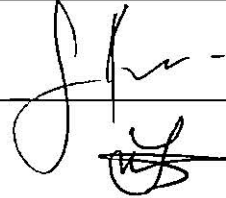
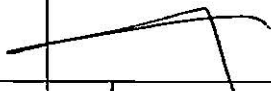
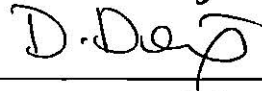
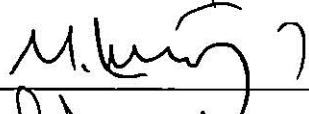
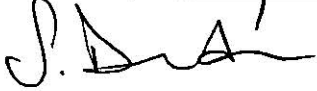
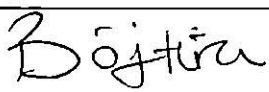
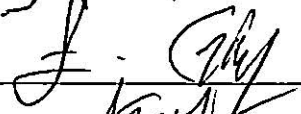
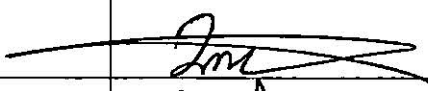
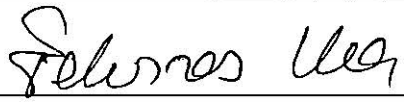
Sadece 2021 yılında basına yansıyan verilere göre 55 gazeteci saldırıya uğradı, 2 gazeteci öldürüldü, 9 gazetecinin evine baskın düzenlendi, 61 gazeteci gözaltına alındı, 6 gazeteci tutuklandı, 23 gazeteci işkence ve kötü muamele gördü, 11 gazeteciye tehdit ve ajanlık dayatması yapıldı, 102 gazetecinin haber takibi engellendi, 54 gazeteci hakkında soruşturma açıldı, 51 gazeteci hakkında dava açıldı, gazetecilere toplamda 133 yıl 8 ay 21 gün hapis cezası verildi. Gazeteciler 72 bin 206 TL para cezasına çarptırıldı.

RTÜK 12'si yayın cezası olmak üzere basın ve yayın kuruluşlarına 59 kez ceza verdi. 112 kez yayın yasağı kararı çıkarıldı. 64 internet sitesi kapatıldı, 1460 habere erişim engeli konuldu. AKP iktidarında 20 yılda 811 gazeteci tutuklandı, en az 34 gazeteci halen cezaevlerinde.

Kürt gazeteciliği bir yandan iktidarların baskılarına direnirken bir yandan da eril zihniyete karşı kalıpları yıkarak yeni bir soluğu medya alanına kazandırdı. Türkiye'de ilk kadın haber ajansı Jin Haber Ajansı (JINHA) 8 Mart 2012 de başlayarak Kürt kadın gazeteciliği ile medya alanında yerini aldı. JINHA, 30 Ekim 2016 günü KHK ile kapatıldı, Jinnews internet haber sitesi onlarca 43 defa erişim engeli getirildi. Her alanda olduğu gibi medya alanında da kadına yönelik şiddet politikaları varlığını hissettirdi.

Bu bilgiler ışığında Türkiye’de Kürtçe yayın yapan basın kuruluşlarının kapatılmasının sonuçlarının, Kürt basın – yayın faaliyetlerinin karşılaştığı engellerin ve basın emekçilerinin yaşadıkları zorlukların tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Meclis Araştırması açılması bağımsız ve tarafsız gazetecilik için elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	